

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Ökad attraktionskraft för kunskapsnationen Sverige (SOU 2018:78)

Utbildningsdepartementet har remitterat ovan rubricerade betänkande till Överklagandenämnden för högskolan. Departementet har i remissen särskilt angett avsnitten 9.5. och kapitel 10 för Överklagandenämndens del.

Utredningen lämnar inledningsvis förslag för att stärka de internationella studenternas ställning vid de svenska lärosätena. Särskilt har problem uppkommit kring de studenter som deltar i utbytesprogram, där något antagningsbeslut inte fattas för dessa studenter och de därför inte omfattas av högskoleförordningens studentbegrepp. Utredningen tar också upp studenter som läser på ett annat lärosäte än det där de är antagna inom ramen för s.k. beställd utbildning. Utredningen föreslår att begreppet student utvidgas till att omfatta även dessa studenter. Överklagandenämnden ser positivt på att åtgärder vidtas för att klargöra dessa studenters situation.

Registrering

Utredningen föreslår dock, som en del i sitt förslag, att en bestämmelse om registrering ska införas i högskoleförordningen och att beslut om att en student inte får registreras ska få överklagas till Överklagandenämnden. Förslaget kommer som det är formulerat att omfatta *alla* studenter vid de statliga lärosätena och inte bara de studentgrupper som utredningen vill vidta åtgärder för. Förslaget väcker flera frågor och nämnden anser att utredningen borde ha gjort en djupare analys av konsekvenserna av förslaget, inte minst ur ett rättssäkerhetsperspektiv för studenten. Det är t.ex. oklart om ett beslut att avslå en students begäran att registreras innebär att det gynnande antagningsbeskedet upphävs.

Nämnden kan upplysningsvis nämna att överklaganden av beslut att inte registrera en student förekommer redan i dag i nämndens verksamhet. Exempel på sådana ärenden är då studenten varit avstängd på disciplinär grund eller då studenten underkänts två gånger på verksamhetsförlagd utbildning. Dessa överklaganden har avvisats av nämnden då de inte kan prövas med stöd av 12 kap. 2 § högskoleförordningen (1993:100). Exempelen visar också att det blir möjligt att överklaga beslut som i dag inte kan överklagas. Det finns också andra exempel då studenten nekas registrering eller omregistrering, t.ex. på grund av platsbrist efter att studenten varit borta från utbildningen utan att ha haft ett av lärosätet beslutat studieuppehåll. En möjlighet att överklaga beslut om registrering skulle kunna innebära en stor

utökning av antalet beslut som kan överklagas och en ökning av antalet överklaganden. Sammantaget avstyrker Överklagandenämnden förslaget i den del som avser registrering.

Beställd utbildning

Vidare har utredningen lämnat förslag om reglering av s.k. beställd utbildning. Förslagen till ändringar i 6 kap. högskoleförordningen avser beställd utbildning som genomförs vid både svenska statliga lärosäten, enskilda utbildningsanordnare och utländska lärosäten. Bestämmelserna i högskoleförordningen avser dock bara universitet och högskolor som den svenska staten är huvudman för (1 kap. 1 §). Det kan därför inte som i 12 b § högskoleförordningen anges att ett lärosäte - som inte omfattas av högskoleförordningen - ska utfärda kurs- eller examensbevis. Överklagandenämnden är också mycket tveksam till att lärosäten genom överenskommelser kan ange vem som ansvarar för studentens rättigheter och skyldigheter. Slutligen finns bestämmelser i 7 kap. högskoleförordningen om behörighet och urval. Enligt 6 kap. anges särskild behörighet i kursplan eller utbildningsplan. Utredningens förslag om att 7 kap. inte ska gälla för beställd utbildning väcker frågor om hur beslut om behörighet i samband med antagning ska regleras och hanteras. Överklagandenämnden avstyrker mot denna bakgrund även utredningens förslag i dessa delar.

Bestämmelser om avstängning

I 7.5.4 föreslår utredningen att nuvarande bestämmelser om avstängning bör upphävas. Nämnden har, som också framgår av utredningen, inte prövat många ärenden om avstängning. Med anledning av att nämnden avstyrker utredningens förslag om registrering, vill nämnden anföra att den ser positivt på det förslag till alternativ lösning som anges i 7.5.4. Nämnden vill dock påminna om att denna typ av avstängning inte är disciplinär.

Överklagandenämnden har i övrigt inga synpunkter.

För Överklagandenämnden

Petra Lundh

Marie Stern Wärn

I avgörandet har deltagit riksåklagaren Petra Lundh, ordförande, chefsjuristen Christina Helmér, professorn Ruth Mannelqvist, professorn Stellan Sandler, docenten Håkan Sollervall, studenten Johan Wester och professorn Bodil Wilde Larsson. Föredragande har varit verksjuristen Marie Stern Wärn.